

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
M O C S.

Mindenemti kézirat,
levél, hirdetés elfogadá-
sára az előfizetési díjak
és hirdetési összegek be-
szedésére egyedül ille-
telkes a

„Mezőségi Híradó”
szerkesztősége Mocs.
Kéziratot nem adunk vissza.

MEZŐSÉGI HIRADÓ

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Felölős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Dániel Géza. Főmunkatárs: Orbán Ferenc.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona.

Fél évre 4 „

Megyei évre 2 „

Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések díjszabás
szerint.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Március 15.

Mire kis lapunkat szétviszi a posta, hazánk legkisebb falujában is a magyar trikolort lenget a tavaszi szellő. Mert március havában ünnepe van a magyarnak. Egy nemzetnek szíve nyílik meg spontán, hogy az ott rejlő hazafias érzés a magyar szabadság születése napján, március idusán a nagy nap emlékéhez méltóan jusson kifejezésre. És lehetne-e szebb, találhatóbb keret az ébredő természet tavaszánál a nagy napok emlékéhez, az azokon végbement nagy tettekhez? Aranyos napsugár játszik az anyaföld avarán, szellő csókdossa a csatatereket, hol ezerek estenek el ajkaikon az édes haza szent neveivel.

Most bontakozik ki a természet a téli rabságból. Lefejti testéről a lenyűgöző bilincset, hogy léte adjon ezer meg ezer szingazdag virágnak és életet varázsoljon a földnek színére. Bár-hová tekintek, mindenhol az életet látom. Élet van a földben, élet van az emberi szívekben. És az élet, mely nem széttagolva, nem elforgácsolva, hanem egyszerre jelentkezik egy nemzet jelenében, a lelkesedés pirját varázsolja az arcokra, bejárja édes hazánk bérceit, völgyeit és oly meleg az alacsony házak között is, mint városok magas palotái tövében.

Ilyen napsugaras nap lehetett 1848, március 15-én is. Valami titkos érzés, valami csodálatos belső kívánság szertett volna felszakadni a kebelből. Még csak az hiányzott, hogy valaki megtalálja a milliók érzésével harmonizáló hangot, és akkor már nem egy ember, hanem egy nemzet kebeléből szakad fel a kiáltás, mit ez előtt félve rejtgetett. Március 15-ike levette a magyar szívekről a bilincset. A szabadságra szomjas nemzet mohón szívtá föl a varázslatos, édes szabadság ígért és még az nap megtartották a magyar szabadság nagy keresztelőjét. Ilyen volt az első március idusa édes hazánknak szívében Pesten. Az izzó hazaszeretet kiült az arcokra s a szabadságra szomjas költő elzengi legszebb dalát a „Talpra magyart”, a szabadság tüzes kiadóját.

Gsak egy szikra, de mégis megtalálja útját a szívünk. A szikra terjed. Gyújt, tüzel és lelkesít hatalmas erővel. A szabadság zászlója alá hívja a pór népét, a hazának büszke nemesit, gazdag főurait, zárdák falai közül az Isten szolgáit.

Ott vannak mindannyian, hogy mindnyájuk kincsét, büszkeségét, az édes haza legszebb ékességét: a szentszabadságot ha kell vérök árán is visszaköveteljék, Tünneményes napok. Telve ragyogással, fénynyel, napsugárral,

harci bátorsággal, a hazaszeretnek sohasem látott csodás példáival. Miért áll csatasorba pillanat alatt a magyar nemzet? Miért küldi serdületlen fiját az édes anyja, szerelmetes jegyesét az ara, szerető hitvesét a magyar nő, öldöklő golyók elé, kardok és szuro nyok közé? Mert a magyar haza koronájából kitörték a legszebb gyöngyöt, a nemzet fején nyugvó koszorúból hiányzik a legszebb virág, annak legfőbb ékessége: a magyar szabadság. Ezért küzd a meglett ember, hajlottkoru agg és serdülő sok gyermek.

A szabadság, a magyar nemzet régi szabadsága elveszett, nincsen meg. Párducos őseink sirhalmainál erről sir a tavaszi szellő, ezt követeli vissza az egész magyar nemzet és ezt vívta ki ott a halálsóhajos csatatereken az utódok számára,

Nem volnánk magyarok — méltók a szabadsághoz — ha nem éreztük meg lelkünk a dicső napok emléke. Még mienk e talaj, melyért hőseink vívtak ádáz tusákat, és melyet annyi vérrel és áldozattal tartottak meg nekünk, addig ünnepünk van és lesz mindig.

Ki kell hát bontani a zászlót, hadd álljunk alája, hadd mutassuk meg mi is, hogy édes hazánk földje az a talaj, a mely minket táplál, hogy a hazaszeretet dobogtatja a mi szíveinket is. Szabadság hajnala borult szép ha-

A „Mezőségi Híradó” tárcája.

Ráérek.

Magyar Szemle.

Írta: Tolnai Lajos.

A vidámság sokkal jobban elárulja forrását, melyből ered, mint a bánat. A szomorú ember legalább is a jó felét eltagadja bánata okának, mert meg is unta, vagy mintha szégyenlené bevallani, hogy: Istenem mily szerencsétlen vagyok! De a vidám szív még azt is oda teszi öröméhez, a mi már nincs. Azért találkozom örömesebb a szerencsétlennel, mert annak égő, vagy sápadt arcán ott van a megtörődés, alázat s valami abból a mélységből, mely őszinteségével szánalmat ébreszt bennem, míg a vidám ember szinte meglők, kicsúfol és kevélyen lenéz.

— Nos, hát mit csinál, Klári néni? Hát hogy van mindig? Nem is nézne át az emberhez,

Klára néni egy idős, elhízott, sápadt asszony, egy pillanatra leteszi ollóját,

pápaszemét följebb tolja homlokán és vizes szemével oda tapad a csinos, fiatal, szőke asszonyra, kinek nyúlánsága, aranyos karcsu termete még a legszebb kort mutatja.

— Képzeld, megint kérőm volt.

— A kapitány?

— Nem, nem. Katonának többé nem szabad átlépni házam küszöbét. Gyűlölöm.

— Nem igen gyűlölheted, Lina, mert nagyon jó kedved van.

— Nagyon. Igazán úgy keresnek, mintha tizenhatszötendős volnék. Nem tudom, mit csináljak.

— Férjhez mégy.

— Ráérek.

— De elszaladnak a kérők.

— Jön helyettük tíz husz.

— Egy darabig.

— Mindig. Mit szab, Klára néni? Jó vászon. Én most varratlam olyan tizenkét inget, hogy egy grófné elviselhetné, pedig tele a ruhaszekrényem. No hát szeretem, hogy sok legyen, meg szép. Anyám, sze-

gény, nem sokat hagyott ránk. Lesz nekem annyi, hogy ha tíz leányt adna is valamikor az Isten, annak is elég legyen.

— Többet érne egy jó férj.

— Ráérek. Tudja néni, nagyon szeretem a szabadságomat. Akkor kelek, akkor fekszem: úgy étkezek, úgy öltözködöm, a hogy nekem tetszik. Megbocsát, néni, de ha nekem olyan uram volna, mint Erdős bácsi, no hát én nem tudom, mit tennék.

— Minden embernek meg van a maga természete . . .

— De Sándor bácsi mérge.

— No, mert sok a gyermek, sok a gond,

— De iszik!

— Erős munkával él.

— Én nem tűrném, hogy úgy káromkodjék az én férjem. Most is, hogy bejöttem, olyan káromkodást tett a bácsi egy kömivessel, hogy majd visszaszaladtam.

— Mert a munkások csálnak, azokkal másképp nem lehet.

— De néniel is . . .

— Hát én is rátámadok.

zánkra. Hozz dalt ajkainkra, földeinkre áldást és az édes haza szeretetével csordultig töltsd e haza mindenik polgárának szívével.

Magunknak magunkról.

A mezőségen lakó iparos osztály állapota nagyjából mindenki előtt ismeretes. Egy szuszra el lehetne számlálni a hány tisztességesebb létnek örvend.

Sehol nem észlelhetni annyira az ipar és iparos elmaradását, mint itt a Mezősége. Más helyen és országban, ahol a munka, ipar és iparos hatalommá fejlett, ott dicső élet-fenntartási hivatás, itt meg szegényli sok, ha egy rokona iparos. Pedig manapság az is meghozza azt az érdemet és dicsőséget, mit bármely hivatás nyújt.

Mint sok minden, úgy az ipar is már kezd kívánszorogni ódon helyéből s lassan talán bevilágít áldást hozó sugara e téren is. Az iparos helyzete — szépítgetés és túlzás nélkül — a Mezőségeen elég rossz. Egy állandó gát van, mely megakadályozza a felszínen való szabadabb és jobb létezését.

És ennek okát részint abban találjuk, hogy olyan rendelők vannak, akik majdnem ingyen óhajítják az iparos legtöbbször verejtékes munkáját. Vannak, kik úgy is megcsinálják, azonban más anyagból és más munkát adva az anyaghoz.

Rendelés esetén, még ha határozott rendes árat kér — már egy koronás munkánál is — jobban esik, ha lealkudják. Persze jó előállítási anyagból jó munkát teljes lehetetlen készíteni ilyenformán.

Ezért van sok esetben az elégedetlenség, miből kifolyólag aztán szidják, gyalázzák a rendelők az iparost és szakképzetiségét. Sok rendelő, mikor jól lealkudja a munka díját, akkor aztán kijelenti, hogy azonnal, vagy holnapra legyen meg — nem veszi tekintetbe, hogy az azonnali szolgálatot, hol már előbbi rendelések is vannak, annak elhagyása miatt sokkal magasabban kellene fizetnie.

Van sok tisztességtudó, aki belátja az iparos sanyarú állapotát és nem hagyja magát soká süvegetetni, hanem készenlét

után fizet. Van azonban olyan is, aki — szerényen szólva — elvére több figyelmet fordít, mint kiszolgáló iparos munkadíjára. Káros baja van még az iparosnak és ezt orvosolhatná sok rendelő az által: ha nem járattatna 1—2 koronás munkadíj után bélyeges számlával. Akkor is egyszer elküldi, mert nincs apró pénze, másodszor nincsen otthon, harmadszor várjon délig, meg eddig stb. Elősorolhatatlan mind az a sok kifogás, mi miatt az iparos nem juthat pénzéhez, holott a legkisebb összeggel is lehetne segíteni boldogulhatásunk előmenetelén.

Más helyeken a rendelő rendelés alkalmával megadja a minőséget, mennyiséget, kivitelt és készenlétkor kerdi: „mit fizetek.

És vidékünkön? Sajnos, olyasmit még nem igen ismernek.

Ezért oda kell törekednünk, hogy behozzuk itt is azt!

Ne alkudjunk és ne engedjünk soká alkudozni, hanem határozott tisztességes árat kérjünk és adjunk tisztességes jó készítésű munkáért, mert a leserőlt ár árt az iparnak, az iparos anyagi helyzetének, a rendelőknek, az iparos becsületének és munkakedvének.

Pergő Kálmán.

Szives örömmel közöljük kis lapunkban a mezőségi iparososztály helyzetéről írt eme néhány észrevételt. Csak helyeselni tudjuk, ha tárgyilagos észrevételével iparos és közönség egyaránt keresi a nyilvánosságot. Az eszmék tisztulása, az állapotok javulása csak így következhetik el.

Szerk.

Haladunk, mint a rák.

Egyik kedves olvasónk egy kis statisztikával lepett meg a napokban. Adataival a mezőségi magyarság gyors és rohamos apadását bizonyítja. Adatai nem nyújtanak általános áttekintést, mert a Mezőségnek csak egy bizonyos részét tartotta szem előtt az összeállításnál. Hanem azért igen tanulságos munkát végzett. Ha az összes mezőségi községekre vonatkozó adatokat feldolgozza, még elszomorítóbb, még szármalmasabb és megsejyénítőbb lesz vala a kép. Fogyunk, kevesbedünk, s pár esz-

báimat. Első a csínosság, tisztaság. Azt akarom, nálam minden ragyogjon a csínosságtól.

— Es hát?

— Kereken kimondom: nem megyek. Ráérek. Még a vasúthoz is kikísértem pedig. Megszoritotta a kezemet, hogy a szemem megteltek könnyekkel. De cudar gu-nyos, viccelődő. Mit akar az én hajammal? Ugy is tudom a pénzem kellett volna neki. Nem megyek. Ráérek.

Szegháton is, meg nálunk is, meg Pesten is folytak ez évek és olyan szépen, kíváncsan folytak, hogy a szép Németh Lina sohasem fogyott ki a kérőkből. Most egy doktor, majd egy tanár, majd egy kapitány, majd egy öreg özvegyember, de gazdag, majd egy fiatal takarékpénztárt hivatalnok, de ügyes, csinos, hogy más leány bezzeg ment volna két kézzel.

Németh Lina mindig talált kifogásolni valót s csak ezzel végezte:

— Ráérek.

tendő múltával sorsunk hasonlatos lesz a kocsik tengelyére helyezett zsiradékhöz. A mezőségi talajon egykedvűen fordulaz élet kereke, de minden fordulátnál felemészti faji összetartozandóságunkat, kivetkőztet magyarságunkból. Szóval e tekintetben sem valami rózsás az állapot. És most átadjuk a szót a beküldőknek. Nálunk és nála is több eredménnyel beszélnek az élettelen számok.

Mindenki abban a hitben és tudatban él hogy izmosodik, gyarapodik és szaporodik a magyar faj: pedig dehogy.

A statisztika lapjait nem sokan forgatják, a kik meg forgatják, azoknak kikerüli figyelmét, hogy ilyesmiről gondolkozzanak is. Kíváncsnak tartom a mezőségi községeket alant elősorolni: ebből láthatjuk, miként vesz ki a magyar faj évről-évre.

És pedig:

F.-Zsuk: 1893. évben számolt 20 lelket, 1904. — 16 lelket.

Báré 1893 — 7, 1904 — 2.

Csehtelke 1893 — 17, 1904 — 0.

Apáti 1865 — 24, 1872 — 12, 1885 — 9, 1904 — 6.

M.-Czikud 1872 — 17, 1885 — 12, 1904 — 3.

K.-Czég 1893 — 12, 1904 — 4.

Marokháza 1893 — 5, 1904 — 4.

N.-Czég 1872 — 21, 1893 — 3, 1904 — 0.

M. Szombattelke 1893 — 7, 1904 — 5.

M.-Domb, 1894 — 24, 1904 — 22.

M. Ujlak 1865 — 90, 1885 — 74, 1904 — 73.

N.-Nyulas 1860 — 31, 1885 — 26, 1893 — 25, 1904 — 13.

Szokol 1885 — 12, 1893 — 1, 1904 — 0.

Ol. Solymos 1885 — 5, 1904 — 3.

M.-Szt-Márion 1885 — 67, 1904 — 66.

Velkér 1893 — 12, 1904 — 8.

Kozmatelke 1865 — 8, 72 — 7, 93 — 3, 1904 — 4.

M.-Kölpény 1865 — 640, 1893 — 455, 1904 — 566.

Totháza 1904 — 1.

Bogács 1904. — 1.

Pete 1904 — 0.

Botháza 1890 — 138, 1904 — 137.

Göcz 1872 — 71, 85 — 65, 93 — 64, 1904 — 57.

Kis-Sármás 1893 — 35 — 1904 19.

Füzkút 1860 — 136, 1904 — 44.

Megnyugodott, nevetett, dicsekedett és szívesen megszólta azokat, kik hebehurgán mennek férjhez.

Lelkében azonban mégis csak el-elmondta, mikor nem hallotta senki: ejh, majd eljő az enyém is. Okvetlen eljő.

Miért ne? Azóta egy csomó földet vett szőlőt állított be, telkeket vásárolt és a stafirung-készítésben sem lankadott.

Az a szép, fiatal ügyvéd már rég meg-nősült. Talán nem is tudja, hogy Németh Lina nem hordja már a haját borzasan. A nyalka kapitány is elvett egy özvegy ezredesné és ma már ő is ezredes. Az öreg, gazdag özvegyember elvette a szakácsné-ját és ráhagyta drága birtokait. Megházasodott a tanár is, mert nem akart feleség nélkül élni és a takarékpénztári hivatalnok is oltár elé vitt egy csete-botu leányt és nagyon jól élnek. Sok a gyermekük, mint a fűszál.

Ő, a szép Németh Lina, akármennyire tagadja: öszül. Borzasztó! Hanem az az

— És nem lehetne finoman élni, hogy soha egy durva szót se váltsanak?

— Látod, a te szüleid is...

— Ezt nem szeretem.

— Mégis boldogok voltak. Tisztelte őket a város, de mindenki. Hát ki volt a kérőd?

— Oh, annak egész története van. Képzelje, a mama első udvarlójának a fia, egy ügyvéd.

— Milyen ember? Szép?

— Festeni való.

— És hát?

— Nem megyek hozzá. Azt mondta, ne így fészülködjem. Azért is borzasan hordom a hajamat. Még majd azt is megkivánná, hogy kék színt viseljek, a mit ki nem állhatok. Szép ember, magas, kövér, barna; csak a fogaival nem tudtam kibékülni.

— Feketék?

— De még minők.

— A dohány meg a szivar.

— No nekem össze nem füstöli a szo-

Barátfalva 1893 — 1, 1904 — 0.
 Oroszfája 1865 — 238, 1904 — 167.
 Faragó 1865 — 34, 93 — 35, 1904 — 6.
 K.-Devecser 1904 — 1.
 Noszoly 1893 — 165, 1904 — 117.
 Vicze 1872 — 654, 1880 — 541, 85 — 338, 1904 — 294.
 Galacz 1872 — 45, 93 — 25, 1904 — 12.
 Szerétfalva 1904 — 0.
 Berkenyes 1872 — 139, 1893 — 118, 1904 — 112.
 N.-Ölyves 1865 — 373, 1885 — 339, 1904 — 310.
 M.-Szabad 1860 — 9, 1904 — 3.
 M.-Ménés 1873 — 94, 1885 — 89, 93 — 87, 1904 — 83.
 Bazéd 1860 — 4, 1904 — 3.
 Ezek a statisztika számai. Mindezekből láthatjuk, hogy mennyire sorvadunk.
 Hja... sokan örülnek ennek, mert több jut másnak legalább.
 Mi is örülünk, ha sok más statisztikát láthatunk ezek után!

Pergő Kálmán.

HIREK és VEGYESEK.

Emlékeztető:

Szombat, márc. 11. Konstantin. Vasárnap, márc. 12. Gergely-pápa. Hétfő, márc. 13. Nicefor p. Ked. márc. 14. Matild. Szerda, márc. 15. Longin. Csütörtök, márc. 16. Horibert p. Péntek, márc. 17. Jéz. 1. em. Szombat, márc. 18. Sándor.
 V á s á r o k: márc. 12. Kolozsvár.

— **Karneval herceg** órái is letűntek. Az egyhangu élet unalmának megtörésére, elűzésére ellátogatott a nagy városok csillogó báltermeibe és kisdud falvak viskói közé is. Rég látott ő hercegsége is annyi savanyu arcot, mint ezidei farsangon. Es küdt ellensége, a sápadt arcu nyomor megelőzte és egyetlen vonással áthúzta az ő kalkuláit. Nem igen volt rózsás a hangulat az igazi hosszúra nyúlt farsang folyamán. Több örömmel köszönti mindenki a tavaszi első napsugarát. Meleget nyújt az elég sokat fázott szegény családoknak. Az erős, munkás kezek alá elkészíti a talajt. Hadd jöjjenek a munka napjai. Ember, állat eseng a korai tavasz után.

— **Március 15. A mocsai kaszinó** ig. választmánya a magyar szabadság emlék-

oka, hogy atyja is hamar öszült. És a mit sohasé hitt volna: hizik; az arca előbb, aztán mindenütt.

Különös tapasztalatokat tett. Ugy találta, hogy a karácsonyi ünnepek rettentő unalmasak — egyedül; a husvét mindig vagy igen előre esik, vagy igen hátra; a pünkösd is kezd nem sokat érni.

Fürdőkre járt. Igen tehette, tárcája tele volt. Egyszer-egyszer a tömegben sirvalakadt, hogy mindenkinek van társa. Öregasszonyokhoz nem akart csatlakozni, a fiatalok meg igen Lina-nénizgették.

Othagyta, felpakolt és haza szaladt még a nyár derekán. Egyszer lakodalomba hívták, az Erdős bácsi valamelyik írónkájához.

— Ráérek! kiáltott fel mérgesen és kikergette a hívogatót.

Ma azt olvasom a lapokban: „Németh Lina, egy gazdag vénlány, beretvéval el metszette a nyakát.” Hát erre ráért?

ünnepeinek — március 15-ikének — előkészítésére Kovács Gerő kir. közjegyző elnöklete alatt bizottságot küldött ki. A bizottság mindent megtesz, hogy a hazafias érzés kis társadalmunk szűk határai között is méltóképen nyilvánulhasson meg. A polgári olvasókör is bejelentette csatlakozását, hogy tömörülés által is minél impozánsabb legyen a magyar-szabadság ünnepe. Eltérőleg az eddigi szokástól nem a szabadban, hanem a nagy vendéglő termében fog lefolyni az ünnepély. Hazafias dalok. elnöki megnyitó, alkalmi ünnepi beszéd és szavatok teszik ki a tárgysorozatot. Az alkalmi ünnep március 15-ének, szerda, délután 3 órájával kezdődik, melyre hazafias társadalmunk minden tagját, helyből és vidékről, ehelyen is meghívja az ünnep előkészítésével megbízott rendezőség. A hazafias ünnepet este a nagy vendéglőben társas összejövetel rekeszti be. Kik ezen is részt óhajtanak venni, szándékukat közölgék a rendezőbizottság elnökével Kovács Gerő kir. közjegyző úrral.

— **A mocsai kir. járásbiróságnál** folyó évi febr. 16-tól kezdve vannak folyamatban a Mocs községre vonatkozó telekkönyvi helyesbítési munkálatok. Gyors és lelkiismeretes munkának tanuja minden nap a járásbiróság nagy terme. Igazi áldás ez a hivatalos eljárás a községi lakókra. Mennyi tévedés, mennyi hanyagság és nemtörődomség jön nyilvánosságra ilyenkor. Vannak emberek, kiknek telekkönyve a valóságnak sehogyan sem felel meg. Ha rendes pörös utakon kellene elintéznük e helyesbítési munkálatot, az a sok fáradság mellett még tetemes anyagi kiadással is járna. Évről-évre teljesíti a mocsai kir. járásbiróság igazi odaadással e terhes munkát, minek első sorban a nép látja, érezi a hasznát. A tárgyalásokat Torday Sándor kir. járásbíró felügyelete mellett Reicher Gábor kir. telekkönyvvezető és Császár Gábor kir. járásb. főjegyző vezetik.

— **Idejekorán** munkához kell látnunk gyümölcsöseinkben. A mult esztendő szomorú tanulsága követeli a gondos figyelmet. Gyümölcsöseink termését rügyébea elpusztította a rém-módon elszaporodott fehér farku gyapoc. Legtöbb helyen nem lehetett még megízlelni sem a termést, pedig a gyümölcsösök megtisztítását a tulajdonosok igaz odaadással és sok költséggel végeztették el. Valami egyéb is közre játszott, mi ez évben is megismétlődhetik. Az erdőről behordott sok ággal falvainkba vándorol az azokra telepedett milliónyi álca is. Az első napsugár után kikelnek, otthagyják a puha fészket és megindulnak a táplálék után. Természetes, hogy gyümölcsöseinkbe vándorolnak és ott el nem gondolható kárt, pusztítást visznek végbe. Az illetékes hatóság üdvös dolgot cselekszik, ha szigorú kötelességévé teszi a népnek, hogy ne csak gyümölcsöseiben, hanem udvarán is gondosan pusztítsa el az álcákat.

— **A mocsai kaszinó** febr. 24-iki házi estélyére jegyeiket még megváltották Ugron György P.-Kamarásról, 5 koronával, Endes Lajos M.-Frátáról 2 koronával és Benedek Endre Mocsról 2 koronával. A mocsai kaszinó elnöksége a humánus cselekedetért a nemes cél érdekében e helyen fejezi ki köszönetét.

— **Borhamisítás és a telefon.** Maneuriernek, a híres párisi kémikusnak a találománya bizonyára nagy izgalmat fog kelteni a borhamisítók körében. Sok kísérletezés után rájött arra, hogy a telefon segítségével legkönnyebben meg lehet állapítani azt a vízmennyiséget, a melylyel a bor keverve van. A kísérleti eljárás a következő: Egy üveget tiszta borral, egy másikat pedig pancsolt borral töltünk meg s mindkettőt egy mérlegelaku készülékre helyezük. Ekkor a két folyadékot a telefonnal hozzuk összeköttetésbe s ha mindkettő tiszta, semmi sem történik, de ha az egyik kevert, a telefonban erős zngás támad. A készülékkel még egy mutató van összeköttetésben, mely egy számokkal ellátott lapon mozog és ez megmutatja azt, hogy a borhoz mennyi víz van keverve. Pompás találmány!

Innen-onnan.

Távíratkozás a régi időkben. A különböző rendszerű távirógépek csak a legújabb kor vívmányai. Kétségkívül a távírás terén mutatkozik a legnagyobb haladás, ha tekintetbe vesszük, hogy nem is olyan régen csak tökéletlen optikai jelekkel igyekeztek az emberek megértetni egymást, akik a távolból akartak egymással közölni valamit. A távolba való jelzés legelső eszköze a tűz volt s már Trója falai alatt azok után igazodtak Agamemnon csapatai. A perzsa háboruban a híradás, illetve jelzés ezen módja szintén nagy szerepet játszott s a görögök egykori nagy történetírója, Thukitides leírja egyik művében, hogy miként adtak egymásnak jelet égő fáklyákkal a vezérek. Az ide-oda lengtetett égő fáklya szövetségeseket jelzett, míg a nyugodtan tartott fáklya ellenségre figyelmeztetett. A távolba való beszélésnek kétségkívül a legérdekesebb eszköze még Xenophon idejéből való. A „gépezet“ egy hordóalaku beszélőből állott s minden állomáson volt egy. A fenéken nyílás volt, amelyen a víz a hordóból kifolyhatott. A vizen parafalemez uszott, melynek a közepéből egy rud állott ki, ez képezte a távbeszélő legfontosabb részét s arra alulról egész föl betűk voltak írva. A jelek a víznek a hordóból való kiömlése által idéztettek elő a különböző betűk megjelenésével s ha a víz kifolyt, akkor egyszerűen újra feltöltötték a hordót. Hasonló módon beszélgettek egymással a karthágóiak, de az üzenetváltás roppant lassu volt, úgy hogy majdnem öt órát vett igénybe, amíg husz szót tudtak váltani. Polybius tökéletesítette a távíratkozás módját táblácskák segítségével s minden táblára öt betű volt írva, amelyeket fáklyákkal világítottak meg beszélgetés esetén. Tehát a mostani telegrafálásnak ezek voltak a legkezdetlegesebb formái s igen sokáig csak az ugynevezett optikai telegrafálást ismerték, míg a technikai tudományok haladásával ma már ott vagyunk, hogy drót nélkül is telegrafálhatunk.

A reklámok hajdan. A reklámok mai örült, eszeveszett harcában nem érdektelen tudni, hogy hajdan törvényileg és büntetés terhe alatt meg volt tiltva, hogy valaki az árucikkeiről reklámot tegyen közzé a lapokban, mert ezáltal nyilvánvalóan látni való volt a mások pénzén való hirtelen

meggazdagodás vágya. Csak a fürdő és borbélyüzlet tulajdonosoknak, továbbá a hal, hus és veteménykereskedőknek és a tej- és mézárusoknak volt megengedve, hogy áruikat az utcán kikiáltásák. A céhek és gildék tagjaiktól megkövetelték, hogy üzletükhöz semmiféle reklámot ne használjanak. A mesterek rendszerint ugyanabban a házban laktak, amelyben a műhelyük is volt és az egy mesterséget űzők többnyire szintén egy utcában laktak. A kirakatok csak a 18-ik század végén jöttek divatba amikor az ablaküveg jóval olcsóbb lett. A kirakatok két részből állottak, a felső és alsó részből. Az előbbi ízetőasztal gyanánt szolgált, az utóbbi pedig a legényeket védte a naptól és esőtől. Mivel az adás-vevés az utcán rendszerint a mester háza előtt történt, a mesternek gondoskodnia kellett az időjárás elleni védekezésről is. A reklámnak egyedüli közvetítői a kikiáltók voltak, akik főlesküdték mesterségükre s mint ilyenek egy közös gildét képeztek. A reklámokért kapott jövedelmek egy részét azoknak a hercegeknek és kis fejedelmeknek tartoztak odafizetni, a kiknek a területén laktak. Ezek a kikiáltók nem csupán a mesterek szolgálatában állottak, de ők végezték a községek és hivatalok hirdetéseit is, sőt a halotti hirt is ők vitték szét az elhunyt rokonainak és ismerőseinek.

— **Edvárd király és a sajtó.** Ellentétben a többi európai uralkodóval, akik csak a kabinetirodájuk által megjelölt újságcikkeket olvassák, Edvárd király, mint valami közönséges polgárember, reggeli után cigarettára gyújt és egy nagy angol lapot elejétől a végéig elolvas. Különösen érdeklik a királyt azok a cikkek, melyek nem csupán az angol, de a külföldi sajtóban is az ő személyével foglalkoznak és e célból néhány nagyobb lapot megbízott, hogy az őt érdeklő cikkeket a külföldi lapokból gyűjtsék össze. A különösen érdekes közleményeket albumba foglalják és úgy adják át a királynak. Edvárd király igen udvarias a sajtó iránt s egy utazása után sohasem mulasztja el köszönetét kifejezni annak az újságírónak, aki róla kedvezően írt. Természetes, hogy az angol sajtó is igen előzékeny vele szemben és szívesen tesz eleget kívánságainak. Így, midőn egy alkalommal az angol lapok a királynak egy privát ügyét kezdték szellőztetni, elküldött egy udvari embert a szerkesztőségbe, kérve, hogy ezt az ügyet ne bolygassák tovább. A lapok, persze teljesítették kérését. Nemrégiben megtörtént, hogy egy nagy képes újság mely Edvárd király barátainak a csoportképét hozta, egy kép alá idegen nevet írt. A király magántitkára még aznap levelet írt a lap szerkesztőjéhez, melyben kérte, hogy mivel a király érzékeny az ilyen dolgokra, jövőben tartózkodjék az efajta tévedésektől. Hogy milyen kedvező állapotok uralkodnak Angolországban a sajtószabadság tekintetében, az az elmondottakból látható.

— **Az omnibusz története.** Kevesen tudják, hogy az omnibusz története és keletkezése Blaise Pascalnak, a hírneves tudósnak és matematikusnak a nevéhez fűződik, a ki a vidéki levelek című híres pamfletet is írta. Pascal 1662-ben jutott arra a gondolatra, hogy egy közle-

kedési eszköznek a rendszeresítése Páris és a szomszédos városok között nemcsak a közönség számára volna kényelmes, de gazdasági szempontból is jövedelmező volna. Tervét közölte a rouanesi herceggel, a ki a vállalat megindításához megszerezte a pénzt és XIV. Lajosnak az engedélyét kieszközölte. Az első omnibusz 1662. márc. 18-án indult el Párisból nagy ünnepek közepette. Összesen hét kocsí volt forgalomban, s mindegyiken nyolc ember utazhatott. Az omnibuszok hónapokig szenzációt képeztek Párisban és sokan egész napig is várták, hogy helyet kapjanak rajtuk. Egy alkalommal maga XIV. Lajos is felült egy ilyen alkalmatosságra. Az érdeklődés azonban már egy év múlva lelohadt, úgy hogy már alig utazott valaki az omnibuszokon. A távolságok nem voltak nagyok, az emberek jobban ráértek s ha dolguk akadott egy közeli városban, gyalog tették meg az utat odáig. Az omnibuszforgalmat be kellett szüntetni s csak 150 év múlva elevenítették fel újra, a mikor egy Lafitte nevű bankár omnibuszkocsikat rendezett be a forgalom lebonyolítására.

Tizennyolc kocsí közlekedett a város egyik végétől a másikig s egy utazás ára 20 fillér volt. A kocsiknak külön nevük volt, aszerint, hogy milyen helyek közt közlekedtek.

Angolországban az omnibusz meghonosítása Shillibeernek, egy kiszolgált tengerésztisztnek a nevéhez fűződik, aki Párisban élve és Lafitte példáján felbuzdulva 1829-ben két kocsit rendezett be Londonban a személyes forgalomra. A háromfogatu kocsikban 22 utas fért el s az egész utazás díja egy schilling volt. A kalauzok Shillibeernek a gyermekei voltak, akik udvariasságukkal annyira megnyerték a publikum rokonszenvét, hogy sok fiatal hölgy csak azért utazott az omnibuszon, hogy a kalauzok szeretetreméltóságát és kedvességét bámulja. Csakhamar azonban utanzói és versenytársai is akadtak Shillibeernek s kevés idő múlva már Londonnak minden részében elterjedt az omnibusz-közlekedés. Ma már 3800 omnibusz látja el a forgalmat Londonban.

Szám 875—905 tkvi.

Hirdetmény.

A magyar kir. igazságügyi miniszter 1903. évi november hó 11-én 35.703. I. M. I. sz. a. elrendelte, hogy a mocsí

kir. járásbirósághoz tartozó Keszü község telekjegyzőkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbbitése fogantatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben **1905. április 26-án** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. évi XXIX. t. c. 15—18 és az 1889. XXXVIII. t. c. 5, 6, 7 és 9 §§ ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átírással létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedési kedvezménytől elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóságtól. Mocs, 1905. évi március hó 4-ik napján.

Torday Sándor,

(1—3)

kir. járásbíró.

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában

olcsón felvételnek.

Nyomatott Adi Árpád könyvnyomdájában Maros-Vásárhelyt, Főter 7. szám.